

Llindar

Oferim en aquest volum unes quantes aportacions a l'estudi de qüestions que tenen un gran interès en la lingüística catalana d'avui. Els estudis de la primera part tracten d'aspectes de la vida i obra de Pompeu Fabra que encara susciten l'atenció dels experts: el paper dels dialectes en la seva tasca de codificació (Eloi Bellés), l'empremta de la seva obra entre els escriptors i els gramàtics del seu temps (Antoni Isarch, Rut Nolla, Bernat Vellvé), l'adhesió social al seu llegat (Laia Bertran), l'episodi relacionat amb la proposta de convertir-lo en membre de la Real Academia Española (Albert Gener) i els límits de la fixació normativa d'un punt específic de sintaxi, la perífrasi «anar a + infinitiu» (Andreu Sentí i Mar Garachana).

La segona part conté treballs que analitzen pràctiques i tendències del català d'avui i la manera com es relacionen amb la normativa gramatical actual, sobretot amb la que es concreta després del 2016. Així, s'estudien les construccions psicològiques amb verb lleuger (Georgina Alvarez-Morera, Jordi Ginebra, Isabel Oltra-Massuet i Carles Royo), la concordança de participi en el català de Mallorca (Elga Cremades i James Ramsburg), la concordança amb noms col·lectius i quantitatius (Neus Nogué Serrano), el règim acusatiu o datiu d'una mostra de verbs (Anna Roigé) i el comportament d'una selecció de trets en relació amb les opcions preferibles establertes en la Gramàtica de la llengua catalana (Ester Fonts).

En la tercera part s'estudien qüestions de lexicologia, lexicografia i fraseologia: el llegat del Diccionari Aguiló en l'obra lexicogràfica de Pompeu Fabra i Antoni M. Alcover (M. Pilar Perea), el tractament del vocabulari polític al Diccionari general de la llengua catalana (Gerard Llorens i Janet DeCesaris), la presència en els diccionaris normatius de les unitats fraseològiques de l'obra de Joan Puig i Ferreter (Maite Domingo i Jordi Ginebra) i les vicissituds del verb copsar en relació amb l'obra de Fabra i amb la fixació del lèxic contemporani (Josep Martines).

Finalment, la quarta part, més breu, està dedicada a temes relacionats amb els estudis del discurs i la política lingüística. Un dels treballs, el del professor Henri Boyer, analitza l'unilinguisme francès, i l'altre ofereix una radiografia actual de la manera com la figura de Pompeu Fabra es mou en l'imaginari diferencialista blaver i gonella (Ivan Solivellas).

L'origen remot d'aquest llibre és el VI Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra», que va tenir lloc, organitzat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili amb la col·laboració de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, els dies 28, 29 i 30 de novembre de 2023, a Tarragona. Aquest Col·loqui, que va servir com a plataforma per a la reflexió profunda i plural sobre els diversos aspectes de l'obra de Fabra i sobre l'estat actual de la codificació lingüística, va representar la consolidació d'un projecte d'estudi i debat que s'havia iniciat vint-i-cinc anys abans, quan el Departament de Filologia Catalana va organitzar l'any 1998, coincidint amb el 50è aniversari de la mort del gramàtic, el primer Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra».

El VI Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» va comptar amb una comissió organitzadora formada per Maite Domingo, Jordi Ginebra (president), Anna Montserrat, Sofia de Muller, Pere Navarro, Miquel Àngel Pradilla, Carles Royo (secretari), Ivan Solivellas i Bernat Vellvè. Integraven el comitè científic Anna Bartra (Universitat Autònoma de Barcelona), Daniel Casals (Universitat Autònoma de Barcelona), Llorenç Comajoan (Universitat de Vic), Joan Costa (Universitat Pompeu Fabra), Elga Cremades (Universitat de les Illes Balears), Isabel Crespí (Universitat de les Illes Balears), Maria J. Cuenca (Universitat de València), Kálmán Faluba (Universitat ELTE de Budapest), Francesc Feliu (Universitat de Girona), Jordi Ginebra (Universitat Rovira i Virgili), M. Isabel Guardiola (Universitat d'Alacant), Georg Kremnitz (Universitat de Viena), Joan Llinàs (Universitat de Bucarest), Ares Llop (Universitat de Cambridge), Maria Rosa Lloret (Universitat de Barcelona), Mercè Lorente (Universitat Pompeu Fabra), Joan Martí Castell (Institut d'Estudis Catalans), Henrique Monteagudo (Universitat de Santiago de Compostel·la), Sandra Montserrat (Universitat d'Alacant), Pere Navarro (Universitat Rovira i Virgili), Neus Nogué (Universitat de Barcelona), Isabel Oltra-Massuet (Universitat Rovira i Virgili), Manuel Pérez-Saldanya (Universitat de València), Joan Peytaví (Universitat de Perpinyà), Anna Pineda (Universitat de Barcelona), Miquel Àngel Pradilla (Universitat Rovira i Virgili), Joan Anton Rabella (Institut d'Estudis Catalans), Joan Rafel Ramos (Universitat de València), Gemma Rigau (Institut d'Estudis Catalans), Carles Royo (Universitat Rovira i Virgili), Ramon Sistac (Universitat de Lleida) i Maria del Mar Vanrell (Universitat de les Illes Balears).

El Col·loqui va ser possible també gràcies a l'ajut de la Fundació URV —en especial de Gemma Sánchez i Blanca Domingo— en les tasques de gestió, i al suport econòmic de la Fundació Privada Mútua Catalana, de la Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català i de la Facultat de Lletres de la URV. Cal esmentar igualment les estudiants Laia Ventura, Maria Casas, Natàlia Barahona i Rut Nolla, que van actuar com a ajudants durant el desenvolupament del Col·loqui, i Oriol Garcia Quera, que ens va cedir un dibuix seu per al logo de l'activitat.

Després del Col·loqui es va fer una crida als participants per contribuir a la redacció del llibre que presentem. Els treballs dels estudiosos que hi van respondre van ser sotmesos a un procés de doble avaluació cega per garantir-ne la qualitat i el rigor científics. El resultat de tot plegat és aquest volum, que pensem que conforma un conjunt d'aportacions acadèmiques de gran interès i que esperem que tingui bona acollida entre estudiosos, professors, tècnics de planificació lingüística i professionals de la llengua.

JORDI GINEBRA
IVAN SOLIVELLAS
MIQUEL ÀNGEL PRADILLA